

СТАНОВИЩЕ

от

проф. д-р Панайот Панайотов

преподавател по методика, камерна музика, класическа и поп/ рок китара
в НБУ и СУ „Св. Климент Охридски“

за докторска дисертация на **ДЕСИСЛАВА ИВАНОВА ТИЛЕВА**
на тема: **„Влияние на инструменталната музика върху вокалния джаз
в периода между двете войни на XX век“**

I. Лични данни

Десислава Иванова Тилева е родена на 21.12.1967 г. в гр. София. През 1986 г завършва НМУ „Л. Пипков“ със специалност пиано. През 1992 г. се дипломира като магистър в теоретико-композиторски и диригентски факултет на БДК „П. Владигеров“, София със специалност преподавател по музикално-теоретични дисциплини. Д. Тилева участва като вокалист в редица поп, блус-рок и джаз формации в стиловете диксиленд, суинг, бибоп и модерен джаз. Педагогическата и дейност се фокусира върху обучението на поп и джаз певци като главните й усилия са насочени към разработване на актуална учебна програма по солфеж и хармония за същата специалност.

II. Актуалност на темата

Дисертационният труд има научна и практическа стойност, ясно поставена цел на изследването, точно формулирани научни задачи и хипотеза. Актуалността на темата трябва да се търси най-вече в осъвременяване на методиката и подходите в образователната практика. Обект на изследването е вокалната интерпретация в джаза и нейната еволюция до ерата на Бибоба включително, а предмет на изследването е импровизацията и вокалната интерпретация на музикалните инструменти, както и на вокалния джаз.

III. Научна и практическа стойност на дисертационният труд

Изборът на темата е обоснован от обществен, научнотеоретически и практически аспект. Авторката ясно изтъква значението на изследвания проблем за решаване на пълноценен учебен процес използвайки за основа модерни блус с поп елементи.

Разработката е добре структурирана и отговаря на всички изисквания, а това е предпоставка за коректност, изчерпателност и професионализъм.

IV. Цел, задачи и хипотеза на изследването

Целта на предлаганата дисертация е да се изследват механизмите на взаимодействие между вокалния и инструменталния джаз, чрез:

1. Анализиране на блус направленията и тяхното влияние върху вокално-инструменталната интерпретация.
2. Анализиране на джазовите тенденции между двете Световни войни и определящата роля на блус музиката за развиване на популярните жанрове.
3. Разглеждането на блус музиката като основа на съвременните стилове.
4. Мястото на блус културата за развитието на вокалния блус и джаза в България между двете Световни войни.

Всички поставени задачи в дисертацията са правилно поставени и коректно изпълнени. Задачи на изследването са:

1. Мястото на музикалния материал от европейската класика в обособяването на популярната музика през 20-те и 30-те години, отъждествена с вокалния джаз. Класическата музика и вокалните групи – имитация и импровизация.
2. Разширяване на представите за произхода на блуса като един от основните източници за създаване на вокалното изпълнителство в джаза и тясната му връзка с негърското звукоизвличане.
3. Разглеждането на блус музиката като основа за по-нататъшното развитие на джаза по отношение на формата и хармонията.
4. Зараждане и развитие на импровизаторските умения при джаз певците.
5. Скат техниката като основно средство за импровизация – възникване и разцвет.
6. Навлизането на инструментални джаз творби във вокалния джаз репертоар и на инструментални импровизационни техники във вокалната интерпретация – фактори за изравняване на ролите на вокалистите и инструменталистите в общото изпълнение.

Принос на авторката е, че систематизира и най-вече анализира пиесите в разработката. Нещо повече, изтъква ролята и влияние на инструменталната музика върху вокалния джаз в периода между двете войни на XX век.

V. Структура на изследването

Изследването е в обем от 118 страници. Текстът съдържа: **I. глава. ИСТОРИЧЕСКИ ПРЕДПОСТАВКИ ЗА ЗАРАЖДАНЕТО И РАЗВИТИЕТО НА**

ДЖАЗА – 1.1. Решаващо влияние на техническите открития, звукозаписната и звуковъзпроизвеждаща техника; 1.2. Промененият дух на времето, настъпващ на границата между XIX и XX-то столетие; 1.3. Източници на музикален материал, ползван в танцовата и шлагерната музика; 1.4. Проникване на блус и джаз идиоматиката в произведенията на световно доказани композитори; **II. глава. БЛУСЪТ В ДЖАЗА. ПРОИЗХОД. ЕВОЛЮЦИЯ** – 2.1. Ревизиране на някои традиционни представи за произходана блуса и джаза; 2.2. Връзка на музиката с разговорния език; 2.3. Блусът в джаза – теоретична аргументация. Проникване в архитектурата на песенната форма; **III. глава. ИЗРАЗНИ СРЕДСТВА НА БЛУСА И ВОКАЛНИЯ ДЖАЗ** – 3.1. Вокални изразни средства и смесването им с инструменталните; 3.2. Мелодия и импровизация в джаза; 3.3. Скат техниката; 3.4. Инструментални композиции, навлезли във вокалния репертоар; 3.5. Европейските вокални групи; **IV. глава. ОБОГАТЯВАНЕ НА ПРЕДСТАВИТЕ ЗА ВОКАЛНИЯ ЗВУК** – 4.1. Отстъпление от школуваното пеене; 4.2. Явлението *World music* и връзката със скат техниката; **V. глава. СОЦИОЛОГИЧЕСКО ОТКЛОНЕНИЕ – ВЪВЕЖДАНЕ НА ПОНЯТИЕТО „ГЕНЕРАЦИОННО МАХАЛО“ И НЕГОВОТО ИЗПОЛЗВАНЕ КАТО ИЗСЛЕДОВАТЕЛСКИ ИНСТРУМЕНТ.**

Към изследването има още 3 приложения с 6 диска художествено-творчески изпълнения и списък с песните, изпълнени от дисертанта и афиши от концертните изяви.

В предговора Десислава Тилева коректно поставя основните задачи, цели и принципи на работа в изследването съпоставяйки ги с възможностите на сценичното изпълнение и звукозапис.

В I. глава. **ИСТОРИЧЕСКИ ПРЕДПОСТАВКИ ЗА ЗАРАЖДАНЕТО И РАЗВИТИЕТО НА ДЖАЗА** авторката коректно е структурирала и прецизно обосновала историческите предпоставки за развитието на джаза и решаващото влияние което има в последствие. В тази първа глава правилно е включено историческия произход на блуса и неговата същностна страна. Сполучливо са дадени за пример и музикални произведения.

Като принос бих отчел и задълбоченото селектиране на световно доказани композитори.

Във II. глава. **БЛУСЪТ В ДЖАЗА. ПРОИЗХОД. ЕВОЛЮЦИЯ** трябва да се търси основният изследователски метод на дисертацията за значението на блуса в джазовата стилистика, както и съотношение между джаза и фолклора. Това е и времето когато се заражда джаз изкуството, което ползва за основа автентичния блус.

Силно впечатление правят стойностните анализи на добре подбраните произведения.

В III. глава. **ИЗРАЗНИ СРЕДСТВА НА БЛУСА И ВОКАЛНИЯ ДЖАЗ** се открояват вокални изразни средства и смесването им с инструменталните. Коректно са цитирани чуждестранни изследователи и правилно са анализирани техните становища.

Десислава Тилева прави сравнителен анализ анализирайки интерпретацията на водещи вокални изпълнители, като Беси Смит, Сара Воон, Елла Фицджералд и много други с участието на джазови музиканти – Чарли Паркър, Дизи Гилеспи Хусто Амарио и т.н. Като съществен принс бих открил всички хармонични анализи на дисертантката. Още по-съществено, според мен, е че докторантката вплете изследвания от нея материал изнасяйки шест нейни концерти с различна стилова насоченост.

В IV. глава. **ОБОГАТЯВАНЕ НА ПРЕДСТАВИТЕ ЗА ВОКАЛНИЯ ЗВУК** авторката отправя поглед към новите тенденции във вокалния джаз разглеждайки изпълнителски изразни средства които се влияят от електронната звучност за сметка на академичната вокална практика, което се отнася и за инструменталната практика. Аз бих отчел като принос на дисертантката, че е засегнала в своята дисертация такъв важен елемент засягащ вокалния звук.

В V. глава. **СОЦИОЛОГИЧЕСКО ОТКЛОНЕНИЕ – ВЪВЕЖДАНЕ НА ПОНЯТИЕТО „ГЕНЕРАЦИОНО МАХАЛО“ И НЕГОВОТО ИЗПОЛЗВАНЕ КАТО ИЗСЛЕДОВАТЕЛСКИ ИНСТРУМЕНТ** прави едно интересно отклонение въвеждайки ново понятие. Бих препоръчал на докторантката да доразвие своите виждания.

В заключението коректно са отчетени изпълнените цели и задачи, а приносите са добре формулирани.

Ползваната литература е подредена по академичните изисквания.

VI. Методология и методика на изследването

Десислава Тилева си е поставила една нелека задача – да разгледа влиянието на инструменталната музика върху вокалния джаз в периода между двете войни на XX век. Прави впечатление нейният, в някои отношения нетрадиционен подход но това в никакъв случай не омаловажава достойнствата на защитаваната теза. Напротив това, според мен е едно от достойнствата на тази докторска дисертация и с това свое начинание Десислава Тилева се е справила много добре.

Методите при провеждане на изследването отговарят на поставените цели, като логиката на хипотезата е демонстрирана по пътя на дедукцията.

Авторефератът на Десислава Тилева е написан според изискванията и отразява точно защитаваната теза.

VII. Преценка за степента на приносите

Дисертационният труд е насочен към редица научни въпроси, с които Десислава Тилева се е справила добре. Впечатление прави формулировката на приносите, от които аз бих изтъкнал – „Човешкият глас е разглеждан като вокален инструмент служещ за основа на „скат“ техниката“.

Още веднъж ще подчертая, че трябва да се даде дължимото на Десислава Тилева за прекрасните концертите с различни музикални формации, които бяха систематизирани в жанрово и стилистично отношение.

VIII. Лични впечатления, критични бележки и препоръки

Моите лични впечатления за Десислава Тилева са отлични. Познавам я от години и следя нейното творческо развитие като изпълнител и педагог. Поздравявам я за тази прекрасна изследователска работа и ѝ желая успех в нейните начинания.

Моята препоръка към докторантката е в бъдещата си творческа дейност, да бъде още по-прецизна и задълбочена и да се концентрира в по-точното дефиниране и изясняване на понятията.

Въз основа на казаното до тук давам положителна оценка на дисертацията, която напълно отговаря на ЗРАСРБ и Правилника за прилагането му. Предлагам на членовете на "Научното жури" да подкрепят със своя положителен вот кандидатурата на ДЕСИСЛАВА ИВАНОВА ТИЛЕВА за присъждане на образователната и научна степен „ДОКТОР“ по научното направление 8.3. Музикално и танцово изкуство.

26.08.2016 г.
гр. София

/ проф. д-р П. Панайотов /